

Piedzīvotais 2-3 gadu vecumā un ieguvumi!

2-3 gadus vecs bērns sāk spēlēt vienkāršas spēles, atdarinot to, ko viņš redz mājās un bērnudārzā - liek gulēt lelles, klāj galdu, apskata zobus, brauc ar mašīnu u.c. Šajā vecumā spēles, un pieaugušo atdarināšana, ir sēkliņas, kuras tiek iesētas, lai sagatavotu bērnu piecu gadu vecumam, kurā lielu daļu bērna dzīves aizņem lomu spēles, kas, protams, veicina bērnu sociālās lomas apgūšanu un līdz ar to arī sociālo prasmju apgūšanu.

Kā attīstās bērna attiecības ar apkārtējiem cilvēkiem.

Šeit tiek domātas bērnu attiecības ar pieaugušajiem, kas galvenokārt balstās uz savstarpēju sadarbību. Tas, ko bērns šajā vecumā vēlas no pieaugušā, ir kopīga darbošanās (spēlēt spēli, dziedāt, krāmēt klučus u.c.), tāpat svarīga ir pieaugušā līdzdarbošanās bērna rotaļās un spēlēs. Spēlēšanās brīdī bērns vienlaicīgi no pieaugušā saņem gan uzmanību, gan labsirdību, gan sadarbību un šī trīsvienība arī raksturo to, ko tad bērns sagaida no pieaugušā šajā vecumā. Šajā vecumā bērnam vairs nepietiek ar pamatvajadzību apmierināšanu, bet ir radusies arī nepieciešamība pēc spēļu biedra. No sākuma pieaugušais kopā darbojoties ar bērnu tam stāsta, rāda un patiesi velta laiku dažādām nodarbībām, bet ar laiku šīs nodarbes pārņem pats bērns un kļūst patstāvīgs, tā iemācoties darīt pats. Tas arī nozīmē to, ka pieaugušais kļūst par tādu kā objektu, kuru atdarina, bet vienlaikus arī par tādu, kurš ir galvenais bērna sasniegumu vērtētājs. Tāpēc, tas ko saka pieaugušais par 2-3. gadus vecu bērnu arī veido viņa priekšstatus par sevi.

Veidojoties un mainoties bērna attieksmei pret priekšmetu pasauli un pret pieaugušo, mainās arī tas kā bērns attiecas pret sevi.

Saskarsmē ar citiem cilvēkiem bērns iegūst pieredzi par cita cilvēka uzvedību, attieksmēm, izpausmēm - un caur to visu viņš iepazīst arī sevi, tā saskaroties, it kā skatoties spogulī. Tas ko bērns šādā saskarsmē ar pieaugušajiem uzzina ir tas: Vai viņu mīl?, Vai viņš ir svarīgs? Lai bērns psihiski labi attīstītos, viņam ir nepieciešams piedzīvot to, ka viņš citiem ir nozīmīgs. To bērns uzzina dzirdot ko par viņu saka vecāki, kā viņu tur rokās, kā ar viņu sarunājas, cik daudz laika viņam velta u.c.. Tas arī ir bērna attīstības pamatā un rada drošības sajūtu, kura ir nepieciešama, lai bērns varētu pilnvērtīgi iepazīt pasauli.

Trīs gadu vecumam, kas ir ļoti nozīmīgs periods bērna dzīvē un parasti vecāki šo vecumu sauc par problēmu un pārbaudījumu laiku. Laikam jau ne tikai šī vecuma bērnu vecāki sastopas ar grūtībām, bet arī bērni diezgan grūti pārdzīvo šo vecuma periodu, kurā nākas daudz strīdēties, mazāk "klausīt" to ko saka pieaugušie. Tas ir pavisam īss laika periods, kad bērnam ir ļoti ātri un strauji jāmaina kādi jau esoši stereotipi, attieksme pret apkārtējiem cilvēkiem, notikumiem un sevi. Ir jāatrod sava vieta šajā lielajā pasaulē un jāsāk tā ieņemt. Šīs lielās pārmaiņas ir par iemeslu tam, ka parādās nestabilas rakstura iezīmes un emocionālais jūtīgums pret visu, ko saka vai dara pieaugušais.

2,5-3 gadu vecumā bērnam parādās savas vēlmes, kas viennozīmīgi nesaskan ar pieaugušo vēlmēm. Tās parasti ir ļoti noturīgas, nenovēršamas un sākas ar vārdiem "es gribu...". Līdz ar to varētu teikt, ka parādās tāds kā **negatīvisms**. Bet tas viss nerodas ar domu ieriebt vai spītēt pieaugušajiem, bet rodas ar domu uzsvērt savu "Es" un atrast savu viedokli.

Otra īpašība, kura aizņem daudz vietas šajā vecumā ir **spītība**, kas nav tas pats, kas neatlaidība, un to vajadzētu atšķirt. Šīs rakstura īpašības atšķiras ar to, ka ja bērns prasa kādu konkrētu lietu un dara to neatlaidīgi, tad tā nav spītība, bet ja bērns saka: "Tev tas jādara tāpēc, ka es to gribu", tad tā jau ir spītība, jo nav pamatojuma kāpēc.

Trešā īpašība ir visa **noliegšana** un īpaši visa tā, ko viņš kādreiz darīja bez grūtībām. Viņš protestē pret visu, kas kādreiz bija pieņemams. Ceturtā īpašība ir tā, ka bērns pilnīgi visu vēlas darīt pats, īpaši to, ko vēl īsti nemāk. Ko nenovērtējamu bērns iegūst šajā vecumā?

Šis ir tas vecums, kurā bērniem ir radusies iespēja mācīties, būt mērķtiecīgiem, pacietīgiem un neatlaidīgiem. Bērni arī vēlas, lai viņu neatlaidība un centība tiktu novērtēta no pieaugušo puses. Ja mēs, kā pieaugušie, spēsim novērtēt un cienīt bērna neatlaidību, kas vairāk izpaužas kā spīts vai konfliktēšana, tad bērns iemācīsies cienīt gan sevi, gan citus.

Nu redziet, cik daudz svarīgu dzīves prasmju apgūst mūsu mazulis šajā grūtajā dzīves periodā.

Rekomendācijas vecākiem:

- 1.** Nodrošiniet savam divgadniekam dažādas aktivitātes, spēles ar dažādiem priekšmetiem, un šīs spēles spēlējiet kopā, sadarbojoties un mācot spēlēties. Kad bērns šīs spēles ir apguvis, viņš sāk izrādīt iniciatīvu un pats to dara bez pieaugušā palīdzības. Centieties nedarīt neko tādu bērna vietā, ko viņš jau ir apguvis, bet atbalstiet un izrādiet cieņu iniciatīvai.
- 2.** Svarīgi ir atbalstīt bērna centienus atdarināt pieaugušo. To var darīt atbalstot bērna vēlmi darīt to pašu, ko dara pieaugušie (mazgāt traukus, slaucīt, rakt utt.) pirms tam parādot, kā tad īsti ir jādara tas interesantais darbiņš. Ar tik pat lielu aizrautību būtu jāpalīdz bērnam izpausties arī tādās jomās, kā pašapkalpošanās iemaņas, jo tieši šis ir īstais vecums, kad to var iemācīt bērnam, vienkārši kopā spēlējoties. Tas, kas tiek prasīts no vecākiem, ir pacietība.
- 3.** Lieliet savu mazuli par panākumiem! Ja kas neizdodas, tad vienkārši uzmundriniet un palīdziet, nevis kritizējiet un lamājat. Bet vienlaicīgi atceraties, ka uzslavai ir jābūt pelnītai un pamatotai - uzslavai ir jābūt spilgtākai un emocionālākai, bet kritikai īsākai, paskaidrojošākai. Tā, palīdzot bērnam, jūs iemācat, ka kritikai nav pazemojošs raksturs, bet pamācošs un izglītojošs.

